

Kirkegaardslederens Uddannelse og Kvalifikationer.

Det Arbejde, som er henlagt til Lederen af Kirkegaarde, angaar i Almindelighed tre vidt forskellige Omraader, der dog er kædet saaledes sammen med hinanden, at de ikke helt kan adskilles. Disse Arbejder er: 1) den kontormæssige Registrering af Begravelser og hvad dermed følger, saasom at føre Protokol over selve Begravelserne samt med Vedligeholdelse og Anlæggelse af Grave etc., hvortil knytter sig Føring af Regnskab, Kartotek, Kort etc.; 2) den tekniske Udførelse af Begravelserne, hvorunder hører Ordning af Ligbæring, delvis Arrangement af Højtideligheden ved Begravelse og Ordning af Rammen herom, Gravens Gravning (eventuelt Opsyn med Ligbrændingsovn m. m.), Gravens Tilkastning m. m.; samt 3) Anlæggelse af Gravstedet, Vedligeholdelse af dette samt af Kirkegaardsanlægget (Alleer, Veje), Omlægning af visse Partier eller Anlæggelse af nye Kirkegaardsafdelinger, samt under alle Omstændigheder et vist Indseende med Opstilling af Monumenter, og under visse Forhold endog Kvalitetscensur el. l. Disse Arbejder spænder over saa mange og vidt forskellige Omraader, at de kræver, at den Mand, der skal være inde i dem alle, maa have en meget alsidig Uddannelse, — en Uddannelse, der ikke alene maa være rent praktisk-teknisk, men tillige maa være af en vis købmandsmæssig Art, saa hans Dispositioner for Indkøb af Materialer eller Kalkulation over Gravstedstakster etc. kan være forsvarelige; desuden maa han have en vis æstetisk Indstilling, saaledes at han som Landskabsgartner eller Havearkitekt formaar at præstere noget af Værdi for Kirkegaarden eller ved sin Smagsopfattelse formaar at regulere Monumentopstillinger etc.

Hvor Forholdene er smaa, og hvor Kravene kun er en Brøkdæl af, hvad der kan rummes i ovennævnte Detailler, vil naturligvis en enkelt Mand nok kunne bestride Posten som Kirkegaardsleder, — det er velkendt, at mangan Landsbykirkegaard netop har denne ene Mand, *Graveren*, som baade fører Kirkegaardsprotokollen, graver Graven og anlægger og vedligeholder Gravsteder og Kirkegaardsplantninger, til Sognets udelte Tilfredshed. Hvor Forholdene er noget større, bliver det straks praktisk umuligt at nøjes med en Mand, og i vore større Købstæder, maa Kirkegaardslederne i Reglen have særlig uddannede Hjælpere, der tager sig af hver sin Side af Kirkegaardsarbejdet. Men naturligvis er det ikke blot ønskeligt, men for den korrekte, samvittighedsfulde og dygtige Drift af en Kirkegaard endog højst paakrævet, at Lederen er godt uddannet til sin Gerning. Desværre er dette mange Steder langt fra at være Tilfældet, og mangan Kirkegaards uskønne Udseende og uheldige Drift, vidner om Lederens Mangel paa Kvalifikationer. En hel Del af Aarsagen hertil kan søges i, at der kun i ringe Grad er sørget for, at unge Mennesker kan uddannes som Kirkegaardsledere, og at der ved Embedsbesættelser ofte ikke engang spørges om Kvalifikationer som de ovennævnte. En Del af de sidste Aars ledige Embeder er saaledes netop besat med Personer, som kun har et minimalt Kendskab til Kirkegaarde, og som slet ikke kan forudsættes at have den Indsigt, som gør det muligt at kontrollere de Underordnede og at præge Kirkegaarden i god Retning. Saavel i Anledning af disse Embedsbesættelser som af Hensyn til en almindelig Oplysning om, hvad Autoriteter i København saavel som i Udlandet kræver af den, der skal være Kirkegaardsleder, skal anføres nogle Eksempler fra de senere Aar.

En tysk Provins-By krævede, at Ansøgerne skulde have bestaaet Afgang fra en højere statslig Lærestanstalt (Havebrugshøjskole), desuden skulde de have haft en

længere gartnerisk Praxis hos Anlægsgartnere og Havearkitekter og have været beskæftiget saavel ved Kontor- som Udearbejde i kommunale Gartnervirksomheder, særlig ved Kirkegaarde, – det anførtes, at den, som havde gennemgaaet Prøve som „Gartenbau-Inspektor“, vilde blive foretrukken.

I Stockholm opstillede man som Betingelser, at Ansøgerne skulde have gennemgaaet en statsunderstøttet, svensk Havebrugsskole, derefter enten som Stipendiat for Statens Regning eller ved egen Hjælp have studeret ved et højere Havebrugsinstitut i Udlandet eller have erhvervet sig Ret til at kaldes „Trädgårdsarkitekt“. Den udnævnte Inspektør (der fik Titel af Konsulent) havde først lært Handelsgartneri, derefter havde han været ved Forsøgsvirksomhed, paa Statsstipendium i Tyskland, hvor han praktiserede hos flere Havearkitekter, samt besøgt Havebrugsskolen i Pillnitz for endelig at være bleven gartnerisk Leder af Kunststillingen i Stockholm 1930.

Københavns Kommunes Begravelsesvæsen har i en Aarrække ikke haft Lejlighed til at opslaa Stillinger som Kirkegaardsledere. Det har imidlertid været Praxis (hvorfra der dog er Undtagelser), at der til saadanne er foretrukket Gartnere, der havde gennemgaaet Landbohøjskolen og var demitterede derfra som Havebrugskandidater, eller var eksamineret fra Rosenborg Gartnerlæranstalt og derefter havde beskæftiget sig med Anlægsgartneri, hvorunder ikke mindst tænktes paa, at Vedkommende havde haft Ansættelse ved Kirkegaardsanlæg. Begravelsesvæsenets nuværende øverste Leder er selv Havebrugskandidat, og det maa betragtes som absolut fastslaaet, at der ogsaa fremtidigt vil blive udnævnt en saadan til Chefstillingen, ligesom der til Kirkegaardsledere kun antages alsidigt og theoretisk-praktisk uddannede Anlægsgartnere. At det store „Væsen“ har sine Specialister er kun rimeligt, og at saaledes Havearkitekter har assisteret ved Planlæggelse, Arkitekter assisterer ved Bedømmelse af Mindesmærker, og at en specielt dertil uddannet Gartner bestyrer Begravelsesvæsenets Blomstergartneri, mens en anden bestyrer dets Planteskole, er givet. Naar Omfanget af Virksomhederne bliver saa store, maa Arbejdet deles; men Kirkegaardslederen maa kunne bedømme Afdelingschefernes Arbejde, og han maa være saa meget inde i dette, at han ogsaa kan kontrollere det.

Er Kirkegaardslederen eengang udnævnt, er hans Uddannelse dog ikke afsluttet. Det gælder her, som det gælder andetsteds i Fag og Erhverv, at der i Reglen bestandigt „sker noget“ og kommer noget Nyt frem. Det er derfor saare gavnligt Tid efter anden at udvide sine Kundskaber med Studier og ganske specielt ved Udenlandsrejser, og det maa i denne Forbindelse paaskønnes, at Københavns Kommune aarligt sender flere af sine Kirkegaardsledere paa Studierejser til Udlandet. Ad denne Vej samt ved periodiske Kursus, ved Studie af den nye Litteratur etc., bliver det Lederen muligt at faa nye Indtryk, nye Ideer og nye – Resultater. Han maa til enhver Tid gøre sig klart, at den dygtige Kirkegaardsleder saavel som den udygtige altid vil komme til at præge sit Virkeomraade: Kirkegaarden, – enten til det gode eller til det daarlige. Vokser Kirkegaarden i Skønhed og Hygge, samtidigt med, at dens Økonomi er i god Orden, vil Lederen være saavel sine Foresatte (Kirkegaardsbestyrelsen) som Kirkegaardens Besøgende en god Mand, og han vil samtidigt levere Bevis for, at han er sin Løn værd, – eller maaske værd en større Løn end han har. Det er i denne Forbindelse ikke Stillingen, der skal hæve Manden, men det er Manden, d. v. s. Mandens Præstationer, der skal hæve Stillingen, det være sig i økonomisk Henseende som i socialt Omdømme.